

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) เพื่อศึกษาความต้องการด้านจิตวิญญาณของผู้ที่เป็นมะเร็งท่อน้ำดี โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นผู้ป่วยผู้ใหญ่ที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคมะเร็งท่อน้ำดี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ที่เป็นโรคมะเร็งท่อน้ำดีที่มาเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัดอุบลราชธานี การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ ดังนี้

1. อายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป
2. รับรู้ว่าตนเองเป็นมะเร็งท่อน้ำดี
3. มีความรู้สึกตัวดี สามารถให้ข้อมูลได้
4. สามารถสื่อสารภาษาไทยได้
5. ยินดีเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้

การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง

คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสถิติผู้ที่เป็นมะเร็งท่อน้ำดีที่มาเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ เฉลี่ยในรอบ 3 ปีที่ผ่านมาเท่ากับ 804 ราย (พ.ศ. 2552-2554 จำนวน 761, 791 และ 860 ราย ตามลำดับ) โดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane, 1970, อ้างใน ประกาย จิโรจน์กุล, 2548, หน้า 93) ได้ดังนี้

จากสูตร

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อกำหนดให้

n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N คือ จำนวนของผู้ป่วยมะเร็งท่อน้ำดี

e คือ ค่าความคลาดเคลื่อนที่สูงที่สุดที่ผู้วิจัยรับได้ กำหนดให้ $e = 0.05$

$$n = \frac{804}{1 + 804(0.05)^2}$$

$$= 267 \text{ ราย}$$

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย

ก) ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัวต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว สิทธิการรักษา

ข) ข้อมูลเกี่ยวกับการเจ็บป่วย ได้แก่ การวินิจฉัยโรค ระยะเวลาการเจ็บป่วย ระยะของโรค การรักษาที่ได้รับ และการรับรู้ความรุนแรงของอาการ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการด้านจิตวิญญาณของผู้ที่เป็นมะเร็งท่อน้ำดี

เป็นแบบสอบถามความต้องการด้านจิตวิญญาณที่สัมพันธ์กับความเจ็บป่วย (SPIRIT) ของ เทย์เลอร์ (Taylor, 2006) ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยโดย ทิวาธิณี วัฒนาวัดธุ (2551) โดยเป็นข้อคำถามเชิงบวกเรื่องความต้องการด้านจิตวิญญาณ มีทั้งหมด 41 ข้อ คือ 1) การมีทัศนคติเชิงบวกและความหวัง จำนวน 5 ข้อ 2) การเชื่อมโยงกับศาสนา สิ่งสูงสุดหรือสิ่งยึดเหนี่ยวอื่น จำนวน 6 ข้อ 3) การให้ความรักแก่ผู้อื่นและการได้รับความรักจากผู้อื่น จำนวน 9 ข้อ 4) การทบทวนเรื่องความเชื่อ จำนวน 5 ข้อ 5) การมีความหมายและเป้าหมายในชีวิต จำนวน 7 ข้อ 6) การปฏิบัติกิจกรรมตามความเชื่อทางศาสนา จำนวน 5 ข้อ และ 7) การเตรียมพร้อมในการเข้าสู่ความตาย จำนวน 4 ข้อ แบบสอบถามเป็นมาตรวัดแบบลิเคิร์ตสเกล (1 คะแนน คือไม่มีเลย จนถึง 5 คะแนน คือ ต้องการมากที่สุด) และนอกจากการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามแล้วผู้วิจัยเพิ่มเติมคำถามปลายเปิด 1 ข้อ โดยให้กลุ่มตัวอย่างระลึกถึงสิ่งที่มีความหมายในชีวิต ทำให้ชีวิตมีคุณค่า ก่อนตอบแบบสอบถามเพื่อให้เข้ากับบริบทของสังคมไทย

เกณฑ์การแปลผล การแปลผลคะแนนระดับความต้องการด้านจิตวิญญาณของผู้ที่เป็นมะเร็ง
 ท่อน้ำดี ใช้คะแนนรวมทั้งหมดที่มีค่าคะแนนตั้งแต่ 41 ถึง 205 คะแนน คะแนนสูงหมายถึง มีความ
 ต้องการด้านจิตวิญญาณมากกว่าคะแนนต่ำ นำมาแบ่งระดับการพิจารณาด้วยวิธีการทางสถิติโดยการ
 แบ่งอันดับภาคขึ้นเท่ากับ 3 (ประคอง กรรณสูตร, 2538) และแปลผลความต้องการด้านจิตวิญญาณ
 โดยรวมและความต้องการด้านจิตวิญญาณรายด้าน ดังนี้

1. คะแนนความต้องการด้านจิตวิญญาณ โดยรวมมีคะแนนเป็นไปได้ตามแบบวัด เท่ากับ
 41-205 แบ่งระดับได้ ดังนี้

ความต้องการระดับต่ำ	มีคะแนนระหว่าง 41-95
ความต้องการระดับปานกลาง	มีคะแนนระหว่าง 96-150
ความต้องการระดับสูง	มีคะแนนระหว่าง 151-205

2. คะแนนความต้องการด้านการมีทัศนคติเชิงบวกและความหวัง มีคะแนนเป็นไปได้ตาม
 แบบวัด เท่ากับ 5-25 แบ่งระดับได้ ดังนี้

ความต้องการระดับต่ำ	มีคะแนนระหว่าง 5-11
ความต้องการระดับปานกลาง	มีคะแนนระหว่าง 12-18
ความต้องการระดับสูง	มีคะแนนระหว่าง 19-25

3. คะแนนความต้องการเชื่อมโยงกับศาสนา สิ่งสูงสุดหรือสิ่งยึดเหนี่ยวอื่น มีคะแนนเป็นไปได้
 ตามแบบวัด เท่ากับ 6-30 แบ่งระดับได้ ดังนี้

ความต้องการระดับต่ำ	มีคะแนนระหว่าง 6-13
ความต้องการระดับปานกลาง	มีคะแนนระหว่าง 14-21
ความต้องการระดับสูง	มีคะแนนระหว่าง 22-30

4. คะแนนความต้องการให้ความรักกับผู้อื่นและการได้รับความรักจากผู้อื่น มีคะแนนเป็นไปได้
 ตามแบบวัด เท่ากับ 9-45 แบ่งระดับได้ ดังนี้

ความต้องการระดับต่ำ	มีคะแนนระหว่าง 9-20
ความต้องการระดับปานกลาง	มีคะแนนระหว่าง 21-32
ความต้องการระดับสูง	มีคะแนนระหว่าง 33-45

5. คะแนนความต้องการทบทวนเรื่องความเชื่อ มีคะแนนเป็นไปได้ตามแบบวัด เท่ากับ 5-25
 แบ่งระดับได้ ดังนี้

ความต้องการระดับต่ำ	มีคะแนนระหว่าง 5-11
ความต้องการระดับปานกลาง	มีคะแนนระหว่าง 12-18
ความต้องการระดับสูง	มีคะแนนระหว่าง 19-25

6. คะแนนความต้องการมีความหมายและเป้าหมายของชีวิตมีคะแนนเป็นไปตามแบบวัดเท่ากับ 7-35 แบ่งระดับได้ ดังนี้

ความต้องการระดับต่ำ	มีคะแนนระหว่าง 7-15
ความต้องการระดับปานกลาง	มีคะแนนระหว่าง 16-24
ความต้องการระดับสูง	มีคะแนนระหว่าง 25-35

7. คะแนนความต้องการปฏิบัติกิจกรรมตามความเชื่อทางศาสนา มีคะแนนเป็นไปตามแบบวัดเท่ากับ 5-25 แบ่งระดับได้ ดังนี้

ความต้องการระดับต่ำ	มีคะแนนระหว่าง 5-11
ความต้องการระดับปานกลาง	มีคะแนนระหว่าง 12-18
ความต้องการระดับสูง	มีคะแนนระหว่าง 19-25

8. คะแนนความต้องการเตรียมพร้อมในการเข้าสู่ความตาย มีคะแนนเป็นไปตามแบบวัดเท่ากับ 4-20 แบ่งระดับได้ ดังนี้

ความต้องการระดับต่ำ	มีคะแนนระหว่าง 4-9
ความต้องการระดับปานกลาง	มีคะแนนระหว่าง 10-15
ความต้องการระดับสูง	มีคะแนนระหว่าง 16-20

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามความต้องการด้านจิตวิญญาณของผู้ที่เป็นมะเร็งท่อน้ำดีที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วจำนวน 5 ท่าน มีค่า CVI เท่ากับ .88 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .94 ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยนำไปทดลองใช้กับผู้ที่เป็นมะเร็งท่อน้ำดีที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน แล้วนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้โดยเสนอโครงร่างวิจัยให้คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัดอุบลราชธานี ทำการพิจารณาและตรวจสอบ และได้รับการอนุมัติจากแล้ว หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ประสานงานกับแพทย์ หัวหน้าพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วยศัลยกรรมทั่วไปและหอผู้ป่วยเคมีบำบัด โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อขอความร่วมมือ

ในการรวบรวมข้อมูลโดยศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และข้อมูลเกี่ยวกับการเจ็บป่วยจากแฟ้มประวัติผู้ที่เป็
มะเร็งท่อน้ำดี หลังจากนั้นผู้วิจัยสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัยของผู้ที่มีคุณสมบัติตาม
เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองพร้อมทั้งอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย และผู้ที่เป็
มะเร็งท่อน้ำดีมีสิทธิที่จะตัดสินใจตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัย หลังจากผู้เข้าร่วมวิจัยยินยอม
การเข้าร่วมวิจัยแล้วขอความร่วมมือให้เซ็นชื่อยินยอมเข้าร่วมวิจัยในแบบแสดงความยินยอมเข้าร่วม
การวิจัย ผู้เข้าร่วมวิจัยได้รับการอธิบายเกี่ยวกับขั้นตอนของการทำวิจัยและผู้วิจัยดำเนินการรวบรวม
ข้อมูลโดยการให้ผู้ร่วมวิจัยตอบแบบสอบถาม ซึ่งข้อมูลส่วนตัวเหล่านี้ได้รับการเก็บรักษาไว้ไม่
เปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล แต่รายงานผลการวิจัยเป็นข้อมูลส่วนรวม มีการปกปิดชื่อและ
ข้อมูลเป็นความลับ โดยใช้รหัสแทนชื่อและเก็บข้อมูลในช่องที่ปิดผนึก และผู้เข้าร่วมวิจัยมีสิทธิขอ
ถอนตัวออกจากการวิจัยหรือยกเลิกการตอบแบบสอบถามได้ตลอดเวลาโดยไม่ต้องชี้แจงเหตุผล และ
ไม่มีผลกระทบต่อการรักษาพยาบาล

ขั้นตอนและวิธีการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้มีขั้นตอนและวิธีการรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยนำโครงร่างวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่ และคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัดอุบลราชธานี
2. ผู้วิจัยทำหนังสืออนุญาตขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะบดี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัดอุบลราชธานีเพื่อขอความอนุเคราะห์
ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย
3. ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัย กับหัวหน้าพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วย
ศัลยกรรมทั่วไปและหอผู้ป่วยเคมีบำบัด โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัดอุบลราชธานี
4. ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แล้วชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่าง
ทราบเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ วิธีการ และระยะเวลาของการทำวิจัย รวมถึงอธิบายการพิทักษ์สิทธิของ
กลุ่มตัวอย่างและลงชื่อยินยอมเข้าร่วมการวิจัย โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัย
คัดเลือก ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามทุกรายโดยไม่ปฏิเสธ
5. ผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างตามแบบสอบถามความต้องการด้านจิตวิญญาณของผู้ที่เป็น
มะเร็งท่อน้ำดี โดยผู้วิจัยเป็นผู้อ่านข้อความในแบบสอบถามแล้วให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้พิจารณา
เลือกตอบตามการรับรู้และผู้วิจัยเป็นผู้บันทึกคำตอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลเกี่ยวกับความเจ็บป่วย นำมาคำนวณหาจำนวนและร้อยละ ข้อมูลความต้องการด้านจิตวิญญาณของผู้ที่เป็นมะเร็งท่อน้ำดี นำมาคำนวณหาจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับคะแนนความต้องการด้านจิตวิญญาณโดยรวมและรายด้าน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved